

Čís. 15818.

Připustil-li procesní soud osobní změnu žaloby tak, aby místo zůstavitele vstoupila do sporu jeho pozůstalost, a odvolací soud usnesení to potvrdil, nevyhověv odvolání podanému proto z důvodu zmatečnosti, není proti rozhodnutí odvolacího soudu dalšího opravného prostředku.

(Rozh. ze dne 11. února 1937, Rv I 2956/34.)

První soud připustil při roku dne 6. října 1933 subjektivní změnu žaloby ve smyslu § 235 c. ř. s. tak, aby místo Leopolda L-e, který zemřel již před podáním žaloby a neměl způsobilosti býti stranou ve sporu ani způsobilosti procesní (§ 1 c. ř. s.), do sporu vstoupila jako žalující jeho pozůstalost, zastoupená přihlášenými dědici. Usnesení to, pojaté do rozsudku prvního soudu, bylo rozhodnutím odvolacího soudu potvrzeno.

Nejvyšší soud odmítl dovolání — správně dovolací rekurs — do tohoto rozhodnutí, v němž žalovaní uplatňovali zmatek podle č. 5 § 477 c. ř. s. proto, že žaloba byla podána osobou k sporu již nezpůsobilou a že neprávem byla připuštěna změna žaloby tak, že na místě žalobcově vstupuje do sporu pozůstalost po něm.

Důvody:

Jde o dvě souhlasná usnesení (§§ 425, 514 c. ř. s.), obsažená v rozsudcích obou nižších soudů, při čemž na věci nic nemění, že se nestala výslovně ve formě usnesení, nýbrž v důvodech rozhodovacích. Tu však je opravný prostředek proti dvěma souhlasným usnesením, která nelze pro to napadati ani z důvodu zmatečnosti, podle § 528 c. ř. s. vyloučen a bylo proto dovolání žalované strany, které jest v tomto směru vpravdě jen dovolacím rekuresem, podle § 528 c. ř. s. odmítnouti jako nepřipustné.

Čís. 15819.

K tomu, aby pojistníková žádost za snížení pojistné sumy a prémie pro další pojistná období měla účinek vytčený v § 50 poj. zák. č. 501/1917 ř. z., nestačí v ní uvésti jediné celkovou pojistnou sumu dosavadní a sumu, na niž má býti snížena, nýbrž jest potřebí, aby žadatel v žádosti té uvedl určitý skutkový podklad nutný pro posouzení a rozhodnutí pojistitelovo.

(Rozh. ze dne 11. února 1937, Rv I 299/35.)

Na jmění úpadkyně firmy Egon S. byl dne 9. května 1932 uvalen konkurs. Firma byla pojištěna u žalované pojišťovny proti požáru a roční prémie činila 16.690 Kč. Dne 30. prosince 1932 prý žalující správní konkursní podstaty oznámil žalované pojišťovně, že jest potřebí, aby se pojištění, týkající se celé řady věcí, omezilo následkem snížení hodnoty pojištěných předmětů, a to od 1. ledna 1933 na 4,000.000 Kč. Na to prý žalovaná oznámila dopisem ze dne 21. ledna 1933, že

jest ochotna omezení to provést se zpětnou působností od počátku skadence, t. j. od 1. ledna 1933 a žádala za zaslání dokladů. To se prý stalo a žalovaná omezila pojištění tak, že roční prémie se snížila na částku 10.080 Kč, neprovedla však redukci od 1. ledna 1933, nýbrž teprve od 27. března 1933, a požaduje přiměřený díl dřívější prémie za dobu od 1. ledna do 27. března 1933, zaujímajíc dle tvrzení žalobcova stanovisko, že nebylo dosud úpadkyní zapláceno celé pojistné za rok 1933, čímž prý chce uniknouti v případě požáru povinnosti náhrady z pojišťovací smlouvy. Žalující správce konkursní podstaty se proto domáhá jednak výroku určovacího, že omezení pojistného dle pojistky jest pravoplatným se zpětnou působností od 1. ledna 1933 a že roční pojistné činí pro rok 1933 10.080 Kč, dále, že žalující splnila placením pojistného v částce 10.080 Kč svou povinnost k placení pojistného, a konečně, že žalovaná jest povinna vydati žalující kvitanci o zaplacení ročního pojistného 10.080 Kč na rok 1933.

Nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Předpis § 50 poj. zák. potvrzuje správný názor prvního soudu, že se žalovaná nemohla ani dopisem z 21. ledna 1933 zavázati, že provede redukci s účinností od 1. ledna 1933, a že pouze vzala na vědomí zamýšlenou redukci, neboť tehdy bez přesných dat nemohla ještě ani posouditi, zda zamýšlená redukce jest odůvodněna, a v jaké míře. Dopis ten nebyl tudíž ničím jiným než projevem ochoty se strany žalované jednati o redukci pojištěné sumy za předpokladů dopisu z 30. prosince 1932 v žalobě uvedeného, že totiž rozvržení redukované pojistné částky na jednotlivé položky bude jí v několika dnech zasláno a redukci od 1. ledna 1933 bude možno provést s výhradou účtování staré prémie až do dojití tohoto oficiálního návrhu, podloženého přesnými údaji. Žalovaná dopisy z 11. února 1933 a 23. února 1933 upomínala žalující o zaslání přesných dat a poukázala k tomu, že ručí za plné hodnoty dle pojistky a že tudíž redukci nemůže provést zpětně od 1. ledna 1933, nýbrž teprv po dojití přesných dat. Žalující na tyto dopisy vůbec neodpověděla a teprve až dne 27. března 1933 zaslala žalované přesná data. Již ve svém dopise z 21. ledna 1933 poukazuje žalovaná na to, že vzhledem na účtování s pojistným zajišťovatelem měla by býti redukce správně navržena od doby skadence. Totéž zdůrazňovala i v pozdějších svých dopisech z 11. února a 23. února 1933. To vše nasvědčuje tomu, že se žalovaná pojišťovna nemínila svým dopisem z 21. ledna 1933 zavázati, že provede zamýšlenou redukci se zpětnou platností od 1. ledna 1933 tak, že bude oprávněna od 1. ledna 1933 požadovati pouze prémii dodatečně vypočítanou podle snížené pojištěné sumy, ačkoli ještě nevěděla, zda žádané snížení bude odůvodněno a kdy budou jí přesné údaje zaslány, nýbrž že si naopak vyhradila právo účtovati starou prémii až do předložení přesných dat (čl. 278 obch. zák.). Význam žalobcem dopisu přikládáný příčil by se zásadám o poctivém styku obchodním, neboť žalovaná, jsouc jinak sama za celou pojištěnou sumu stále zajištěna a žalobci zavázána, brala by riziku neúměrnou premii.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

S hlediska dovolacího důvodu právní mylnosti má ovšem žalobce pravdu, pokud tvrdí, že žaloba obsahuje také skutkové okolnosti, odůvodňující použití ustanovení § 50, odst. 1, zákona o smlouvě pojišťovací ze dne 23. prosince 1917 č. 501 ř. z. Poněvadž pak jest úkolem soudu, aby skutkový stav podřadil pod příslušné právní předpisy, bylo žalobní tvrzení posuzováti nejen jako ujednání smluvních stran, nýbrž i s hlediska řečeného zákonného ustanovení, a to tím spíše, že jde podle § 72 pojišť. zákona o předpis velící. Na výsledek sporu však to nemá vlivu. Podle § 50, odst. 1, poj. zákona má jak pojistitel, tak pojistník právo žádati aby pojistná suma byla snížena, jestliže převyšuje značně tu kterou hodnotu pojistného zájmu (pojistnou hodnotu). Na odpůrci žadatelově pak jest, aby se rozhodl, zda souhlasí se žádaným snížením, neboť záleží především na dohodě stran v tom směru. To však předpokládá, že mu byl žadatelem poskytnut určitý podklad nutný pro jeho posouzení a rozhodnutí. Pokud žádost neobsahuje potřebných k tomu údajů, nelze jí beze všeho přikládati účinky uvedeného zákonného ustanovení, tedy zejména co do doby rozhodné pro snížení prémie. Žadatelův dopis ze dne 30. prosince 1932 neobsahuje takových údajů, neboť nestačí, byla-li uvedena jen celková pojistná suma dosavadní a suma, na niž má býti snížena, ježto je to vlastně jen součet pojistných sum pro různé pojištěné věci, jichž bylo mnoho. Z povahy věci plyne, že předmětem posudku pojistitelky o žádaném snížení jsou arci ty které pojistné sumy a hodnoty, o jichž sdělení pojišťovna výslovně žádala. Potřebu těchto údajů uznal i sám žadatel již nepřímo ve svém dopisu ze dne 30. prosince 1932 a také z přednesu žalobcova ve sporu v první stolici vychází závažnost příslušných podrobných údajů. Nemohl-li je snad dříve zaslati, jde to ovšem na jeho vrub. Z toho plyne, že podle doby přijetí dopisu toho nelze ještě určovati budoucí pojistný rok pro snížení prémie, nýbrž teprve podle doby, kdy byla žádost potřebnými údaji doplněna. Nezáleží tedy na tom, zda byl dopis ze dne 30. prosince 1932 doručen ještě před 1. lednem 1933, takže není třeba obírat se otázkou nadhozenou v dovolací odpovědi, zda bylo zjištění odvolacího soudu v tomto směru provedeno právem. Za tohoto stavu věci, poskytl-li pojišťovna snížení pojistné prémie od 27. března 1933, t. j. hned po doplnění žádosti oznámením přesných údajů, není pojistník zkrácen. Dovolací vývody nejsou tudíž ani s hlediska § 50, odst. 1, pojišťovacího zákona odůvodněny. Že pojišťovna neuznala pojistníkův nárok na žádané snížení již na základě uvedeného dopisu a že tedy není nárok žalobcův odůvodněn prostě ujednáním stran, t. j. nehledíc k uvedenému zákonnému ustanovení, dovodil odvolací soud v podstatě správně.

Čís. 15820.

Byl-li stavební příspěvek podle zákona o finanční podpoře elektrificace venkova č. 139/1926 Sb. z. a n. poskytnut obci k úhradě nákladů